מירי אורמן ועמית מילר ילדו את בתם מיקה בבית ומגדלים אותה ללא חינוך מסודר, ללא טלוויזיה, ללא חיסונים, ללא ממתקים, ללא בשר, ללא מזון מעובד ועם חיתולים – רק מבד. חוץ מזה הם עובדים מהבית, לא אוהבים ריהוט ולא מתכוונים למול את הבן שללידתו הם מצפים בשל התנגדותם לחיתוך גוף האדם. כך נראים חיי הקהילה האקולוגית האורבנית בתל־אביב .

"צריך אמונה בעצמנו ובגופנו המופלא. הכל בראש". מירי אורמן, עמית מילר, מיקה והבן שבדרך

עלייה במניות טבע

צחי כהן // צילומים: רמי זרנגר

בפסיפס הקהילות השוכנות במרכז תל־אביב מת־פשט לאחרונה זן ייחודי – שוחרי אורח החיים הטבעי. מדובר בזוגות שבזים לנורמות הבור־רגניות השגורות. הם חדורי אידיאולוגיה אקולוגית ואינם מתמסרים לתרבות הצריכה. הם מעדיפים לחיות בנזירות: מסתפקים בריהוט יד שנייה, מתניידים על אופניים, ובמקום לקנות בסופר הם הולכים לשוק. הם לא מתחתנים, לא מלים את בניהם, אינם שולחים את ילדיהם למ־ערכת החינוך ונמנעים מנטילת אנטיביוטיקה. הם אוכלים רק מזון אורגני, ואם זה לא בהישג יד, ידאגו לוודא שמה שהם מכניסים לפיהם הוא, לכל הפחות, לא מעובד.

מירי אורמן (34) ועמית מילר (31), הגרים בדירה שכורה בבניין באוהאוס ברחוב קטן היוצא משדרות בן־גוריון בעיר, הם זוג טיפוסי שכזה. שניהם בוגרי הודו. היא בעלת תואר ראשון בא־מנות רב־תחומית מאוניברסיטת תל־אביב והוא מסיים תואר זהה בימים אלה. הם הכירו לפני תשע שנים במקום העבודה המשותף שלהם דאז – הט־לוויזיה החינוכית. היא הייתה במאית פרומואים והוא איש מחשבים. כיום הם עורכי וידיאו שעו־בדים יחד בעסק משלהם, חברת ההפקות "יו אנד מי", שמייצרת סרטי הסברה ושיווק.

על החתונה הם פסחו. "יש לנו זוגיות טובה. לא הרגשנו צורך להתחתן, להתמסד, לעשות טקס", מסביר מילר. "אני לא מצליחה לראות את עצמנו מתחת לחופה", מוסיפה אורמן. "הייתי מרגישה לא נוח להיות במרכז העניינים, עם הטול, הבו־בוליניות והבלרינות. מה גם שלא ברור לי למה צריך". יש להם בת אחת, מיקה שמה, והם מצפים לבן שאמור להיוולד באוגוסט.

כמשרדם של בני הזוג מתפקד אחד החדרים בדירתם. מילר: "כשיוצאים לעבוד מחוץ לבית כל יום צריך יותר בגדים. אוכלים בחוץ יותר וזה עולה יותר כסף וגם אוכלים פחות בריא, כי בבית אנחנו אוכלים את האוכל שלנו, שהוא הרבה יותר בריא. ויש גם מערכת של הסכים: כשאתה עובד קשה, אתה רוצה לפצות את עצמך בארוחה במס־עדה או בקניית דבר מה לבית".

הסלון מתפקד כמגרש המשחקים של מיקה. יש בו מגלשה וגם טלוויזיה, שמופעלת לעתים נדי־רות ואינה מחוברת ללוויין או לכבלים. בסביבת הטלוויזיה אין גם קלטות של כוכבי ילדים. בסלון אין מערכת ישיבה, שכן בני הזוג מבכרים לשבת על הרצפה. חדר השינה משמש את כל בני המש־פחה: למזרן הזוגי של בני הזוג, שמונח על הרצפה, הוצמד מזרן יחיד ועליו ישנה מיקה. "הרחבנו את המיטה כדי שיהיה מקום לכולם", מדווחת אורמן בגאווה.

למה?

מילר: "כי אנחנו לא רוצים לקום בלילה כשהיא בוכה. אנחנו פשוט רוצים להושיט יד, לחבק אותה – ובזה זה נגמר. או אם היא רוצה מים, לשלוף בקבוק ולתת לה. כשהיא ינקה, מירי הניקה אותה מתוך שינה".

אורמן: "הייתי שולפת, וממשיכה לישון".

מילר: "הסיבה שאנשים לא ישנים עם היל־דים שלהם היא כי הם חוששים שיתרגלו לשינה המשותפת. הם רוצים שהילדים יתרגלו לכך שיש להם חדר לבד. אותנו זה לא מפחיד, כי אנחנו יוד־עים שברגע שהיא תחליט שהיא רוצה לבד – היא תדע להגיד לבד".

"וכמו שאתה רואה", מלטפת אורמן את בטנה התפוחה, "זה לא מפריע לנו לפרטיות".

הדולה העברי הראשון

חיי הקהילה של אורמן ומילר מתבססים על חברים שהכירו דרך אתר האינטרנט "באופן טבעי", שם מתקיימים דיונים וירטואליים של אנשים שבחרו לחיות בדרך דומה. "'באופן טבעי' זו גישה לחיים שבה בוחרים את דרך החיים לא רק על פי הדרך המקובלת, אלא מנסים לגלות את הדרך הטבעית, תוך חיפוש הטבע האישי שלנו מתחת לשכבות התרבות", מוסבר בדף הבית.

<<<

(המשך מעמוד קודם)

בני הקהילה יורדים לפרטים הקטנים, שרו־בנו לא טורחים לתת עליהם את הדעת. הם מונ־חים לבדוק את רשימת המרכיבים המופיעים על בקבוקי השמפו שלהם כדי לוודא שאינם מכילים נתרן לאורת־סולפט – החומר המקציף והיותר מזיק המשמש לייצור סבונים. אנשי הקהילה ממליצים להשתמש בשמפו טבעי על בסיס חרובים או סלק סוכר, ואפשר גם לשפוך חומץ מדולל על הקרקפת – תרופה נגד קשקשים. הקיצונים שבהם מטיפים לא לחפוף כלל.

אורמן: "אנחנו משתדלים גם לכבס בנוזל כביסה אורגני, בעיקר את חיתולי הבד של מיקה. אנחנו שוטפים כלים בחומר אורגני, למרות שאמא של עמית הביאה גם אחד רגיל כדי שיש־טוף יותר טוב את השומנים מהכלים. סבון ושמפו – אנחנו משלבים. חלק מהמוצרים רגילים, אבל כאלה שלא נוסו על בעלי חיים, וחלק אורגניים, כמה שאנחנו יכולים להרשות לעצמנו".

שיאו של אורח החיים האלטרנטיבי מתגלם בלידה ביתית. אורמן ומילר לא הסתפקו בכך אלא הנציחו את הלידה ואת תהליך ההכנה שקדם לה בסרט תיעודי בשם "דיאלוג לידה", שהקרנת הבכורה שלו תתקיים ביום חמישי בסינמטק תל־אביב במסגרת פסטיבל "אקולנוע". בחודשים שלפני הלידה הם בדקו את תגובות הסובבים להחלטה ללדת בבית ואלה שימשו חומר גלם לסרט. אורמן ציפתה בכיליון עיניים לתגובתה הנסערת של אמה להחלטה, אלא שלאכזבתה האם קיבלה את הדין בלי הנד עפעף והסצנה חסרת הדרמה נגרעה מהגירסה הערוכה.

ב־20 ביוני 2005, ב־4:11 בבוקר, מיקה נולדה לאחר לידה שנמשכה כ־22 שעות. ב־6:30 בבוקר הבית כבר חזר לעצמו. אורמן ועמית התקלחו, אכלו קצת והלכו לישון יחד עם הקטנה במיטתם הזוגית. הם התעוררו ב־12:00. ב־14:00 הגיע זוג חברים עם ארוחת בוקר. כשבועות הבאים החב־רים והמשפחה דאגו להם לאוכל ושטפו את הכ־לים. חברות עם תינוקות הגיעו ופתחו "הפביבנ הנקה". "מכל מי שרצה להביא מתנה ביקשנו שיביא אוכל", מספרת אורמן.

לא רציתם מתנות שימושיות שיחסכו לכם כסף?

"אחרי הלידה העדפנו לקבל אוכל, כי אמרו לנו גם חברים וגם המבינה ללידה שקצת קשה להסתדר עם אוכל בהתחלה בגלל האינטנסי־ביות. זה היה נורא כיף שחברים הביאו כל מיני סוגים של אוכל ובמשך כשבועיים אכלנו ממש טוב. מתנות שימושיות לא ממש היינו צריכים – קיבלנו הררי שקים של בגדים יד שנייה, וקנינו שידה יד שנייה עם מגירות לאיחסון של בגדים, חיתולים, שמיכות. לא ראינו צורך בשום חפץ או מוצר אחרים. כשחסרו לנו אביזרים, נסענו לחנות יד שנייה לתינוקות ביפו".

לפני ההיריון בני הזוג לא עשו את הבדי־קות הגנטיות – להוציא טיי־זקס – ובמהלכו קראה אורמן הרבה על לידה ביתית. "הערצתי את הזוגות שהלכו על זה. לא הייתי בטוחה שא־נחנו בנויים לזה, למרות שהיה לי ברור שאני לא מעוניינת באפידורל אלא בלידה טבעית. אני לא יכולה לשכב על הגב משותקת ולהפקיר את השליטה בגופי לצוות רפואי שישלוף מתוכי את התינוקת. ככל שקראתי יותר באינטרנט על לידת בית, התחלתי להבין שזו הלידה שמתאימה לי ושזה מה שאני רוצה. התחלתי לדבר על זה עם עמית ושנינו לא היינו בטוחים במאה אחוז".

מה שיכנע אתכם?

"גיסתו של עמית ילדה כשהייתי בחודש השישי. הלכנו לבקר אותה בבית היולדות ליס. הרחנו את הריח הנוראי של בית החולים, ראינו את החדרים, את הצוות, את כל ההתנהלות והבנו שזה לא בשבילנו. שמענו את סיפור הלידה. היא אמנם הייתה טבעית, אבל טראומטית משהו: עם שלוש משמרות של מיילדות שהתחלפו. לא כולן תמכו בלידה טבעית, שעליה היולדת התעקשה, ובמקום לעזור לה לחצו עליה לקחת כבר אפי־דורל. כשיצאנו משם החלטנו שאנחנו יולדים בבית".

בעוד שגברים שנוכחים בלידה בבית החולים מתפקדים כמתבוננים מהצד, מילר עבד קשה לכל אורך הלידה. על מסירותו הכתירה אורמן את בן־זוגה בתואר 'הדולה העברי הראשון'. "מישהי אמרה לי שצריך אינטימיות מאוד גדולה עם בן הזוג כדי ללדת בצורה כזאת. זה נכון, אבל לא היה לי ספק לרגע שעמית שם בשבילי כל כולו, לכל אורך הדרך, ושאני לא רוצה אף אחד נוסף לידי חוץ ממנו ומהמיילדת. אני בפירוש יכולה לומר שלא 'ילדתי' אלא 'ילדנו' את מיקה ביחד".

"אנחנו לא רוצים לקום בלילה כשמיקה בוכה, אלא להושיט יד ולחבק אותה. לכן היא ישנה איתנו במיטה". אורמן, מילר והבת מיקה

במבט לאחור, אורמן בטוחה שעשתה את הדבר הנכון. "איזה מזל שלא היינו בבית חולים. לא הייתי יכולה לעמוד גם בלידה וגם בלהיות בטריטוריה זרה עם אנשים שאני לא מכירה בחלוקים ירוקים. בטח הייתי מתעצבנת במקום להתרכז במה שצריך לעשות. אכלתי ושתיתי כשרציתי. הייתי עירומה לגמרי בלי לתהות מי הבא שייכנס לחדר. לא התביישתי להשמיע איזה קולות שרציתי. לא הפחידו אותי משום שלא עמדתי בזמנים. לא חיברו אותי למוניטור שיגביל את תנועתי. לא השכיבו אותי על הגב, לא חתכו ולא תפרו אותי. ישבתי בשירותים בבית שלי, עם מיילדת שבחרתי, עם המוזיקה שלי, עם החתולים שלי, בלי לרוץ ולמלא ניירת, בלי לחכות בחדר המתנה, בלי להסביר למה אנ־חנו מעדיפים לידה טבעית ולא אפידורל, בלי רעש של מזגן ואור של ניאון ובלי שיפרידו אותי ממיקה ומעמית.

"חברים, ובעיקר חברות, שלנו לא האמינו כמה מהר התאוששתי, כי רובן עברו חיתוך ות־פרים, קיבלו אפידורל וסמים אחרים וילדו על הגב – מה שדופק אותו, בדרך כלל. הן הופר־דו מהתינוקות ומבני הזוג שלהן וההתאוששות שלהן הייתה קשה וארוכה יותר. אנחנו בנויות ללידה – בגופנו ובנפשנו. זו לא שאלה של כוח סבל, זה הכל בראש. צריך אמונה בעצמנו ובגו־פנו המופלא".

בגיל חצי שנה לחדוף בשר?

בכל האמהות סרה אורמן לטיפת־חלב, אבל שם פרץ עימות שהפך את הביקור לחד־פעמי. "קיבלתי 'שטיפה' על הצמחונות ועל החיסונים ופשוט לא הלכתי יותר", היא מספרת. "לא הר־גשתי שאני מקבלת מהם שום דבר, חוץ משקי־לה. אמרו לי שלא בריא למיקה להיות צמחונית. כבר בגיל שישה חודשים לדחוף בשר? גם אם לא הייתי צמחונית, לא הייתי דוחפת בשר כל כך מהר. גם על הצמחונות שלי גופני בי שזה לא בריא ואמרו לי לאכול הרבה קטניות. זה לא שאני לא שמה על התזונה שלי, רק הורדתי מהתפריט את הבשר. אני משתדלת לקבל את מה שהגוף צריך ממקורות אחרים. לגבי החיסונים, הרופא אמר לי: 'אידיאולוגיה שמידיאולוגיה! את למדת קולנוע וכמו שאני לא יכול לדבר איתך על קולנוע, את לא יכולה לדבר איתי על ביולוגיה. איזה מין תחקיר עשית?' אמרתי לו שבעיניי אפשר לנהל דיון אינטליגנטי על קולנוע בלי ללמוד קולנוע ואפשר לדון על החיסונים בלי ללמוד ביולוגיה. הוספתי שגם לא מוכרחים שמדינה תנוהל על ידי גנרלים, אבל הוא לא כל כך הבין את האנלוגיה".

האמון בממסד הרפואי התערער כבר כשבני הזוג ניסו להרות – ללא הצלחה בשלב הרא־שון. "הרופא בקופת החולים רצה להפנות אותנו להפריה. הוא הסתכל על הבדיקות של עמית ונורא התעצבן שלא עשיתי איזה בדיקה שהב־טחתי שאעשה אבל לא הספקתי. הוא אמר לי: 'גברת, פה זה לא אמנות. זה מדע'. איינשטיין! נורא הרגיזה אותי ההתנשאות הזאת ואמרתי לעמית: 'הבנאדם הזה לא נוגע בי ממטר עם מקל של מטאטא – גם אם אני צריכה'".

מילר: "אחרי יומיים נסענו לטורקיה והבהרנו [illegible]

"בלידה בבית הייתי עירומה לגמרי בלי לתהות מי ייכנס לחדר. לא השכיבו אותי על הגב, לא חתכו ולא תפרו אותי. לא התביישתי להשמיע כל מיני קולות"

"אם אתה עושה ברית מילה, בעצם אתה מכניס את הילד לניתוח. והרי זה לא מתקבל על הדעת להכניס תינוק לניתוח – אחרי שהוא נולד בצורה הכי טבעית"

"הורים שלא מחסנים מסכנים את ילדיהם במחלה קטלנית"

פרופ' שמואל רשפון, יו"ר ועדת ההיגוי של המחלקה לאפידמיולוגיה במשרד הבריאות, שמייעצת בנושאי מחלות זיהומיות וחיסונים, מסביר למה טוב לחסן. "בתוכנית חיסוני השיגרה של גיל הילדות בארץ נמצאים חיסונים נגד עשר מחלות, שרובן מאוד מידבקות וקשות ועשויות לגרום מוות או נזק קבוע. בשנות החמישים, לפני שהתוכנית נכנסה לתוקף, היה הסיכוי של ההורים שילדם יחלה באחת ממחלות הילדים האלה. כמה דוגמאות: לפני החיסון נגד הצבת היו כ־100 אלף חולים בשנה ועשרות פטירות בשנה. היו עשרות־אלפי חולים בשעלת ובדיפטריה ובין 500 ל־1,500 חולי שיתוק ילדים בשנה. בזכות תוכנית החיסונים המחלות האלה אינן משמעותיות יותר לבריאות הציבור".

איזה סיכון נוטלים הורים שבוחרים לא לחסן?

"הורים שבוחרים לא לחסן מסכנים את ילדיהם במחלה קשה וקט־לנית. קשה לי לחשוב על דבר יותר נורא מזה שילד ימות והורה יידע שהוא היה יכול למנוע זאת בקלות, כי החיסונים של היום בטוחים ויעי־לים. אין להם תופעות לוואי משמעותיות, רק קלות וחולפות. בארצות־הברית מחסנים נגד 16 מחלות, וזאת זכות גדולה. אנחנו מקווים להגיע לתוכנית המקובלת במדינות המערב בתוך חמש שנים. היא תכלול גם חיסונים נגד אבעבועות רוח, שעלת בקרב מתבגרים ומבוגרים, שלשול קשה מנגיף רוטה, מחלה פולשנית מהחיידק פנימוקוק וסרטן צוואר הרחם".

<<<

"למיקה אין מוצץ. מוצץ היה מיותר, כי היה ציצי. תמיד". אורמן, מילר ומיקה

(המשך מעמוד קודם)

[illegible]

לטעום, להתלכלך. אחר כך הורים מתלוננים שהילדים שלהם לא רוצים לאכול שום דבר. בטח, איך הם ירצו לאכול אם מאכילים אותם בכפית ולא נותנים להם לגעת באוכל כדי שהב־גדים יישארו נקיים".

לא צריכים שילמדו אותם

גם מוצצים מיותרים מבחינתם. "למיקה אין מוצץ. היא גם מעולם לא ניזונה מבקבוק עם פטמה", מפרט מילר. "מוצץ היה מיותר, כי היה ציצי. תמיד. כל הזמן", משלימה אורמן. "גם לא הייתה לי בעיה עם זה. לא הרגשתי שאני נגמרת מזה. מבחינתי, אפשר היה להניק עד גיל 18. אבל היא, בגיל שנה ומשהו, החליטה שמספיק לה, הת־חילה לאכול – ושתתה מבקבוק עם פקק. בהתחלה פחדתי שהיא תראה ילדים עם מוצץ ותרצה גם. המבוגרים אמרו לנו: 'אוי, זה בכי שמוצץ היה יכול להרגיע עכשיו'. ענינו: 'למה להרגיע? יש בכי שלא חייבים להרגיע'. לא חייבים לדחוף לה ציצי על כל בכי. אני אלרגית לזה שמבוגרים אומרים לילד לא לבכות. בכי זה ביטוי. בגלל שכולנו הד־כאנו כשהיינו צעירים, חלקנו לא מסוגלים לבכות וחלקנו לא מסוגלים לבכות עד הסוף".

מיקה לא יודעת מטפלת או גננת מה הן, שכן הוריה מעולם לא עזבו אותה לטיפולה של דמות זרה. היא צמודה אליהם כל היום. "מירי למדה לערוך ביד אחת ולהניק ביד השנייה", מתאר מילר. "השינוי שצריך לעשות כשעובדים ומג־דלים ילדים בו זמנית הוא להבין שחייבים לעבוד בהפסקות. אם לפני ההיריון מירי הייתה רגילה לעבוד 24 שעות ברצף כדי להשלים פרויקט, עכשיו היא חייבת לעצור, להעניק למיקה את תשומת הלב ולהמשיך".

[illegible]

הילדה מיקה מתלווה להוריה גם כשהם יוצאים לפגישות עבודה. "זה עובד. אנחנו לא מקטרים: 'אוי, הבאנו את מיקה לפגישה'. אנחנו שלמים עם זה עד הסוף ואז גם לצד השני אין בעיה"

חברי הקהילה האקולוגית בודקים את המרכיבים בשמפו, כדי לוודא שאין בו את החומר המקציף והמזיק נתרן לאורת־סולפט. במקום התכשירים הרגילים הם משתמשים בשמפו טבעי מסלק וחרובים ושופכים על הקרקפת חומץ נגד קשקשים

"גן ה־ר־ב־ה", מגלגל מילר בפיו את המונח במיאוס, משל היה זה שם של מחלה. "חובה זה מונח קשה. למזלנו, אפשר להשיג אישור ממשרד החינוך לא לשלוח לגן חובה".

עד מתי אתם מתכננים שמיקה תהיה בבית?

מילר: "אנחנו בקשר עם הרבה הורים שהוג־לים בחינוך ביתי וחברים בקהילת 'באופן טבעי'. אנחנו רואים ילדים שלא הלכו לכיתה א' וגם לא לכיתה ב'. אנחנו לא יכולים להשאיר אותה רק בבית. במהלך היום אנחנו מפגישים אותה עם ילדים שלא הולכים לגן".

אורמן: "ילדים לא צריכים שילמדו אותם. ילדים כל הזמן לומדים ומתפתחים ויש להם סק־רנות טבעית מטריפה. אנחנו נפגשים עם ילדים, שהם לא רק בגילה, והדב־גילאיות מאוד מפרה".

מה אתם עושים במפגשים עם הורי החינוך הביתי וילדיהם?

אורמן: "כלום".

מילר: "פשוט להיות. בקיץ אנחנו הולכים לים".

ומה אתם עושים שם?

אורמן: "בים לא צריך לעשות כלום. יש מרחב ומרהים להם".

איך ילדים מהחינוך הביתי לומדים לקרוא?

אורמן: "ברגע שהם מוכנים לזה ובשלים לזה, הם מבקשים את זה".

בני הזוג תוהים כיצד תנהג מיקה לנוכח לידת הבית של אחיה. "אנחנו מראים למיקה סרטי לידת בית באינטרנט, כדי שהיא תדע לקראת מה היא הולכת", מגלה מילר.

היא אמורה להיות נוכחת בלידה?

אורמן: "זה תלוי בה. מה שהיא תרצה".

היא עלולה להיבהל.

אורמן: "להיבהל? אני לא חושבת, כי היא יודעת כבר. אבל היא עלולה לא לרצות לראות אותנו במצב כזה. אני מסבירה לה שיש לי תינוק בתוך הבטן. שיש לה אח בתוך הבטן".

אורמן: "בדרך כלל היא מנשקת אותו ואומרת לו 'שלום'. והיא יודעת שהוא יאכל ציצי. והיא יודעת שאמא בוכה, כי זה קצת כואב. ועם זה [illegible]